

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції

**«Fundamental and applied research in
the modern world» - (Boston, USA 17-19 March 2021)**

Педагогічні наук

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ**

Коваль Ірина Сергіївна,

*Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», викладач*

Анотація: у статті аналізуються аспекти розвитку особистості майбутнього фахівця у галузі дизайну, професійна підготовка дизайнера-стиліста в сфері індустрії краси; формування професійних якостей майбутніх фахівців під час навчання у вищому навчальному закладі, розкриття їх особистісних якостей, які сприяють професійному розвитку.

Ключові слова: особистісні якості, фахівець, професійні якості, дизайнер-стиліст, дизайн,

Підвищення цікавості до особистості, характерне для науки кінця ХХ – початку ХХІ століття, у цілому обумовило появу досліджень педагогічного професіоналізму на ґрунті особистісного підходу (Н. Асташова, Г. Горлова, О. Морозова). Головна особливість цих досліджень – концентрація уваги на особистості фахівця, його ціннісних орієнтаціях, смислових утвореннях, індивідуальному стилі діяльності та ін.

У процесі розвитку професійної усталеності формуються й особистісні якості студентів. Так, у процесі формування професійної педагогічної усталеності вдосконалюються, наприклад, такі особистісні якості, як:

1) *самоусвідомлення* (що є основою формування розумової активності та самостійності, вдосконалення себе і пошук смислу життя);

2) *активність* (прагнення вийти за межі реалізованих можливостей, розширити сферу діяльності);

3) наявність «Я-образу» (система уявлень людини про себе реальну, себе ідеальну, що забезпечують єдність і тотожність його особистості, при цьому збільшується самооцінка, почуття самоповаги тощо);

4) педагогічна спрямованість (усталена система мотивів, потреб, інтересів, ідеалів і т. ін.);

5) педагогічні здібності, властивості та якості, що забезпечують успішність у здійсненні певної діяльності тощо.

Розглянемо детальніше особистісні якості майбутнього фахівця, що сприяють розвитку професійної усталеності. Знання про структуру та функції професійного самоусвідомлення необхідні для спрямованого формування, зміни та розширення самоусвідомлення майбутніх фахівців.

Наявність «Я-образу» у майбутніх фахівців. У процесі розвитку особистості майбутнього фахівця відбувається постійне уточнення змістовних та структурних компонентів Я-образу професіонала. У концепції В. Роменця [3, 38] особистість розглядається як людина, котра активно опановує і свідомо перетворює природу, суспільство і власну індивідуальність, яка має унікальне динамічне співвідношення просторово-часових орієнтацій, вольових переживань, змістів, рівнів опанування та форм реалізації діяльності. Цим співвідношенням вимірюється свобода самовизначення особистості в її вчинках і міра відповідальності за їх наслідки (включаючи й непередбачувано-підсвідомі) перед природою, суспільством, власною совістю. Спираючись на таке розуміння особистості, І. Зубков включає у психологічний аналіз «Я-образу» фахівця професіонала такі структурні компоненти:

- 1) змістовні професійні орієнтації (центрації) особистості: предметно-ділова (з орієнтацією на предмет), гуманістична (на інших), індивідуальна (на себе);
- 2) орієнтації в професійній кар'єрі фахівця, що реалізується протягом всього життєвого шляху особистості професіонала і виражені в ретро орієнтації (консерватизмі), кон'юнктурній орієнтації (на сучасність) та перспективній орієнтації (на майбутнє);

- 3) домінуючі емоційно-вольові переживання. Серед яких песимістичні (негативні), врівноважені (амбівалентні) та оптимістичні (позитивні);
- 4) рівні професіоналізму, які реалізуються через соціально-психологічну компетентність, майстерність, спосіб опанування педагогічного досвіду: навчально-підпорядкований, репродуктивно-співвиконавський і творчо-лідерський (новаторський);
- 5) форми реалізації педагогічного досвіду: практична (педагогічні техніки), наочно-образна (перцептивно-спостережлива) і теоретична (мовленево-розумова);
- б) значущі особистісні якості педагога [4, 5].

Як відмічає А. Маркова, структура особистості майбутнього педагога включає:

- мотивацію особистості (спрямованість особистості її види);
- властивості особистості (педагогічні здібності, інтегральні характеристики особистості, педагогічне самопізнання, творчий потенціал).

«Мотивація особистості зумовлена її спрямованістю, яка включає ціннісні орієнтації, мотиви, цілі, ідеали. Спрямованість особистості визначає систему базових відношень людини до світу та до самого себе, змістовна єдність його поведінки та діяльності, створює усталеність особистості, дозволяє протистояти негативному впливу зовні та усередині, є головною основою саморозвитку та професіоналізму, відліком для моральної оцінки та засобів поведінки» [5, 54].

Отже, крім названих якостей вагоме місце в професійній підготовці дизайнера-стиліста у сфері перукарського мистецтва посідають також особистісні якості, що у своїй структурі містять спрямованість на професію дизайнера, організаторські та комунікативні нахили, соціальні якості тощо.

Слід зазначити, що одним з головних завдань підготовки кваліфікованого фахівця в галузі дизайну зачіски є формування творчої особистості. У роботах В. Алфімова, В. Андрєєва, В. Загвязинського, І. Іванова, В. Кан-Каліка, М. Нікандрова, В. Сухомлинського розглядається тісний взаємозв'язок між

процесами творчої діяльності дорослих і дітей та динамікою їхнього розвитку через конкретні процеси самоздійснення у різних видах евристичної і креативної (творчої) діяльності.

Під поняттям «творча діяльність» мається на увазі синтезування сприйняття, відображення дійсності плюс задум автора (втілення власного бачення, надання йому оригінальної інтерпретації), а також процес складної чуттєво-мисленнєвої переробки отриманого внаслідок активного вибору різноманітного матеріалу. А основою для самоактуалізації й самореалізації творчої особистості, на нашу думку, виступає її креативність. Зауважимо, що поміж дослідників різних наукових галузей досі точаться дискусії щодо усвідомлення тотожності чи різниці у визначенні сутності понять «креативний» і «творчий» та їхнього використання у науково-понятійному апараті. Це пов'язано з неоднозначним перекладом слів «creatura» (з латинської) – «творення», «creo» (з латинської) – «творити»; «creative» (з англійської) – «творчий», «create» (з англійської) – «творити, втілювати»; «creare» (з італійської) – «творити», «creative» (з італійської) – «творчий» тощо. На наш погляд, поняття «креативний» і «творчий», маючи спільну сутнісну основу, все ж відрізняються одне від одного. Поняття «креативний» можна вважати дещо ширшим, об'ємнішим за «творчий». Це зумовлено широтою сфери творчого мислення, різноманітністю форм актуалізації творчого потенціалу особистості та рівнем сформованості мотивації відносно творчої діяльності.

Отже, розвиток професійних якостей майбутніх фахівців під час навчання у вищому навчальному закладі сприяє розвитку їх особистісних якостей, формує професійного розвитку особистість майбутнього фахівця у сфері індустрії краси. Враховуючи те, що в колективі цей процес відбувається найбільш ефективно, вважається, що колектив студентської академічної групи є чинником формування професійного розвитку особистості майбутнього фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2009. 248 с.
2. Боришевський М.Й. Духовність особистості : соціально-психологічна сутність, детермінанти становлення та розвитку // Проблеми загальної та педагогічної психології. Київ, 2007. Т. ІХ, ч. 5. 534 с.
3. Роменець В. А. Психологія творчості : навч. посіб. для вищ. навч. закл. – [2-ге вид.]. – Київ : Либідь, 2001. 287 с.
4. Осипова Т. Ю. Формування професійно орієнтованої особистості майбутнього вчителя : автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти”. Одеса, 2001. 20 с.
5. Орлов Т. Ю. Динамика личностного и профессионального роста студента педвуза / Т. Ю. Орлов, Е. И Исаев., И. Л. Федотенко, М. М. Туревский // Педагогика, 2004. №3. С. 53 – 60.
6. Шавир П. А. Психология профессионального самоопределения в ранней юности. Москва : Просвещение, 1981. 95 с.